

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice števil. 15. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inserati: šeststopna petiti-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Velja za Ljubljano v upravnishvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrti leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrti leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 241.

V Ljubljani v četrtek, 22. oktobra 1885.

Tečaj II.

Državnozborna opozicija proti vojstvu.

Govorniški boj, ki ga bojujete obe veliki stranki v državnem zboru, dokazuje jasno dovelj, da hoče opozicija navzlic neprijetnim izkušnjam zadnjih šestih let vstrajati na stari poti. Levica ni nič pozabila in nič se naučila. Taktike, katere se je prej držala, drži se tudi zdaj še in način boja, s kojim hoče vreči sedanjo vlado, je le še srđiteji, glede na sredstva, katerih se poslužuje, nevednej, nego je bil poprej. Pred vsem gre se opoziciji še vedno za to, da dokaže, kako se je sedanje ministerstvo varalo, ko je pred šestimi leti proglasilo med drugim tudi sporazumljenje narodov kot svoj program. Uresničenje te točke Taaffejevega programa zdi se levici najnevarnejše, za to pa je skuša tudi na vso moč preprečiti. Levica namreč dobro vé, da je nji odklenkalo na večne čase, kakor hitro se je napravil mir med narodi, kakor hitro se je doseglo sporazumenje med njimi. Nekedanja ustavoverna stranka ne more zapustiti strankarskega svojega stališča, s katerega je nekedar vladala. Tlačila bi še dalje rada vse nemške narode, za to hoče svetu dokazati, da se dá v Avstriji vladati le z Nemci in le tedaj ako se vsem drugim različnim narodnostim vpogne vrat.

A ta stvar ni tako lahka, kakor si je nekedanja ustavoverna stranka v začetku mislila. Prepustivši vladino krmilo drugim možem upala je nekoliko časa, da se med ljudstvom prične samo ob sebi neko gibanje zoper sprememitev vladine zisteme, da bode prebivalstvo samo ob sebi začelo klicati po dosedanjih svojih državnikih. A kako se je varala! Niti nemški narod ni zdihoval po

starih svojih kolovodjih, dobro vedoč, da so le-ti brigaje se le za narodnost nemško zanemarjali najvažnejša socijalna vprašanja in da so s slabim svojim gospodarstvom spravili državo, kot posameznega državljana skoro v obupen položaj. Pri teh okoliščinah bilo je treba začeti drugače. Narod moral se je začeti vznemirjati, trebalo je zatrositi nezadovoljstvo med prebivalstvo. Ker drugače ni šlo, začelo se je vpiti in kričati, da je nemštvo v nevarnosti, da se namerava nemška narodnost v Avstriji zatreti in da se hoče iz nemške Avstrije napraviti slovanska. Da bi se tem uspešneje v tem zmislu delovalo, shajati so se začeli takozvani „Parteitagi“. A vsi ti napor v začetku niso hoteli roditi zaželjenega sadu. Nemško prebivalstvo je zastoj oziralo se okrog ter gledalo, kje da se zatira nemštvo, videlo ni ničesar. Ustavovorni stranki bilo je treba tedaj napeti še več moči, treba je bilo prijeti še za druga, bolj zvitá sredstva.

Vsled tega začelo se je govoriti o preganjanji Nemcev po Čehih in drugih narodih, začelo se je pisati o mučenishvu nemštva. Kjer sta se sprijela dva pijana, uže se je brzojavilo v svet, da je Čeh Nemca pobil. In taka poročila pošiljala so se odslej dan na dan na vse strani. Če sta se dva šolarčka kje na cesti malo zlasala, uže so iz jednega obeh napravili Čeha, ki je skušal ubogega nemškega otroka ubiti. Na ta način posrečilo se je končno vender le razburiti nekoliko duhove. Nemškega prebivalstva se je vsled tega večnega hujskanja res polotilo neko vznemirjenje in posledica temu je bila, da so Nemci začeli napadati Čeha. Človek bi mislil, da je to kolovodje ustavovrne stranke kaj ustrašilo, a nič manj, ko to. Sicer so se glasila opozicije delala, kakor bi take izgrede nem-

škega prebivalstva obsojala, a zakriti svojega veselja nad tem vender le niso mogla prav. Saj jim je bilo le na tem ležeče, da se izgrede vrše, bodi si uže na tej ali oni strani. S tem bil je dosežen smoter, s tem bilo je po misli levičarjev dokazano, da se sporazumljenje narodov ni doseglo, da je sedanje ministerstvo zašlo s pravega pota in da se morajo pozvati na vladno krmilo zopet oni možje, ki so znali prej v tako bratovski slogi vzdržati vse narodnosti.

Kakošna je bila ona bratovska sloga, je znano; znano tudi, kako so bili posamezni narodi zadovoljni pod ustavoverno vlado. Da so mōlčé trpeli, da niso glasno povzdignili svojega glasu zoper svoje zatiralce, temu kriva je bila pač ona železna sila, ki je vladala njim nasproti in katera nam je vsem še dobro v spominu. Ne vemo, so ustavoverni gospodje res tako naivni, da mislijo, da je svet pozabil uže način njih vladanja, ali pa so tolikanj nesramni, da trdijo, česar sami ne verjamejo.

Vender pustimo to. Nekaj drugega nam je še opomniti. Vse dosedanje hujskanje ustavovrne stranke, dasi je imelo krvave boje v nasledek, te še ni zadovoljilo. V novejšem času pričela je državno-zborna opozicija svoje nevredno početje z nečuvno predrznostjo obračati tudi proti vojstvu. Znani kričač Knotz imel je pri adresni debati žalostni pogum, trditi, da je naša armada, ki je skozi stoletja ostala obvarovana vsacega notranjega razdora in je ravno zaradi tega breštevilnokrat zmagonosno vračala se z bojnih polj, sedaj razdvojena, razdejana po narodnostnem prepiru. Poslanec Knotz skušal je to dokazati s posameznimi pretepi, ki so se sem in tja prigodili med vojaki, ter je v svoji perfidnosti sklepal, da vse to je za-

Listek.

Devica orleanska — odvedena.

(Konec.)

„Moreva-li stvar poravnati z novci, rad vam izplačam 1000 funtov; ako se pa mora stvar izvršiti z bojem, tedaj pa se bom boril z vami na življenje in smrt; če mi pa odstopite svoje pravice mirnim potom, tedaj vas pa objamem in poljubim, kakor lastnega brata, in na veke vam bom hvaležen.“

Marki je poznal Angleže, zapazil je pa tudi, da je ta posebno prismojen, in odločil se je tedaj za naj pripravnjšo pot.

„Mylord“, odgovori mu, „jaz se čudim vašemu mišljenju, vašemu pogumu in vaši pravicoljubnosti. Vzemite, mylord, vzemite devico! Ne odvzel bi je vam, in naj je tudi od mesa in kosti, in naj je moja lastna sestra.“

Anglež zakolne zopet posebno krepko, stisne Francozu roko, da so mu pokale kosti, pobere svojo morilno orodje in dirja po stopnicah doli.

Drugo jutro na vse zgodaj bil je mylord v svoji navadni opravi „na Grabnu“ in je mirno čakal, da se „mu prikaže njegova ljubljenska in mu odpretje vrat prijazno na uho zabrenka.“

No kmalu prinese jo nekdo venkaj in jo izobesi, kakor vsako drugo prodajalniško kazalo. Nič ni bila izgubila dosedaj še od svoje dražesti. Nem, z rokama prekrizanima čez prsi, stal je mylord pred ljubo sliko.

„Gospod“, zakriči mylord stopivši v prodajalnico, „marki de Barbiche odstopil mi je svoje pravice, jaz vam ponavljam svojo ponudbo — odločite se brzo, meni se mudi!“

Gospod S. pa ni hotel vzprejeti ponudbe — ne vem iz katerega vzroka.

„Vi nočete . . .!“ kriči Anglež ter bje s pestjo ob mizo; „Bog vam . . . toda ne, je uže dobro!“ — In odšel je.

Na večer, v mraku, koraka mylord zopet „na Graben“, preoblečen kot postrešček. Postoji pred svojo ljubljeno Ivano, pazno jo sname s žrebja, jo zadene na ramo, in odide s predragim plenom, kakor bi bil izvršil kako naročilo.

Mislite si osupnenost gospoda S., zapazivši britko zgubo! Njegov ponos, njegovo veselje, najlepši kras njegove prodajalnice je izginil — a kako to nadomestiti? Uro kasneje izročil se mu je bil list; iznenadenje bilo je toliko, da je pozabil svojo bolešt. V pismu je stalo:

„Sir! V avstrijski banki vložil sem za vas pet tisoč funtov, kot kupno ceno za Vašo „Jeanne d'Arc“. Vaše nasprotovanje privelo me je do tega — Bog vam odpusti! Jaz sem rešil svojo besedo!“

Z devico sem uže daleč od tu proč, ne trdite se torej in ne zasledujte me! Sicer sem pa nekemu slovečemu slikarju dal nalog, da vam napravi kopijo. Vaš Mountpleasant.“

Mylord ostal je mož beseda. Kopija visi še danes na onem mestu, kjer je poprej visel original „na Grabnu“. Original pa je pravi biser v galeriji slik „na Mountpleasant-Castle“.

Ne bodem trdil, da imajo Angleži dar za umetnost, tako končal je moj kučegazda, z nova nažgavši si pipo; toda včasih besné za kako sliko. Če so si kaj utepli v glavo, tedaj so pa najtrdo-vratnejše ljudstvo na svetu.

—c.

krivila pomirljiva vlada Taaffejeva. S tem storila je ustavoverna stranka korak naprej — upamo da zadnji korak. Ni-li nikakega sredstva, da se pride tacemu postopanju v okom? Mi izrekamo nado, katero izreka „Oesterreichisch-ungarische Wehrzeitung“, dokazujoč, da so vsa taka proti vojstvu obrnena očitanja nesramno obrekovanje, nado namreč, da se uže še dobi oblika, v kateri se tudi takim gospodom, kakor je Plener in njegovi drugovi, za naprej zabranijo taki neutemeljeninapadi na armado. — In ta stranka, koji v Avstriji ni nič več svetega, ki dan na dan napada avstrijsko uradništvo, ki cesarjevega namestnika psuje na najpodleji način, ki hoče armado našo ponižati v oči sveta, da, ki se predrzne celó sveto osebo cesarjevo vpletati nesposlljivo v državnozborsko debato, ta stranka misli še kedaj vladati?! Nikdar več!

Tretji dan adresne debate.

Dunaj, 20. oktobra.

Valovi razburjenosti od prejšnjega dneva so se nekoliko plegli, a zdelo se je kakor bi bilo to žal levičarjem, zatorej se je zopet takoj ob začetku seje oglasil znani kričar Fliedl ter tožil, zakaj se je njegov predlog, naj se ministerski predsednik pozove na red, še le danes formalno rešil.

Danes govorili so Suess, Klun, doktor Schaup, ministerski predsednik grof Taaffe, grof Dzieduszycki, Svoboda in Heinrich.

Nj. ekselencija grof Taaffe prečital je dopis državnega vojnega ministra, kateri z ozirom na Knotzove trditve zagotavlja, da ni nikdar izdal nobene naredbe glede narodnostnih zadev v vojni ter izreka popolno prepričanje, da ostane v vojni stari duh in stara zvestoba neomajana. To je bil hud udarec za levico, bila je s svojimi trditvami postavljena na laž, izigrala je slednjo karto in — izgubila je igro.

Prvi govornik Eduard Suess polemizoval je zelo gostobesedno proti Riegerju ter razkosaval ter pobijal sploh nazore, izražene v adresnem načrtu večine. Riegerjevimi izjavam o zgodovinskem razvoji avstrijskega državnega življenja stavil je nasproti razvoj centralističnih načel, v adresnem načrtu večine pa je hotel zaslediti stavke, katere ne more spraviti v soglasje z zakonodavskim delovanjem desnice. Konec govora pa je Suess zahteval od ministerskega predsednika, da se opraviči zaradi predbacivanja, da levica hoče zanesti narodnostni prepir v vojno. Ministerski predsednik mu ni odgovoril, a prečital je uže gori omenjeni dopis državnega vojnega ministra. Dopis je bil jasen dovolj, ni bilo treba pojasniti.

Poslanec Klun poganjal se je v daljšem govoru za popolno jeduakopravnost v Avstriji. Adresni

načrt večine, da ima pač izraženo to ednako-pravnost, a v resnici ni izvedena. Govornik naštel je razne slučaje po Slovenskem, kjer nima slovenščina jednakopravnosti, osebno slabo je v šoli. Govornik izrekal je nadejo, da bode zdanja vlada izvela ravnopravnost, da se bode na slovenske pokrajine ozirala zlasti gledé šolstva.

Konečno je poudarjal govornik, da kmalu pride čas, da je le ona politika prava in resnično avstrijska, katera si je napisala v svoj program enakopravnost narodov in dežel ter enakomerno pospeševanje njihovih narodnih, duševnih in gmotnih interesov. „Ta program“, skončeval je govornik, „izražen je v Najvišjem prestolnem govoru ter ga adresa večine odkritosrčno in odločno sprejema. Torej, gospôda moja, podajmo si prijateljsko roke, da uresničimo ta program; saj nismo prišli v to visoko zbornico zaradi tega, da bi se napadali in obmetavali s predbacivanji, marveč da se združimo, kakor je gospod predgovornik z one strani konstatoval, k plodonosnemu delovanju narodov, kateri so nas sim poslali ter od nas pričakujejo koristnega dela ter gotovo ne najdejo nikakega ukusa na tako strastnih napadih, kakršne smo včeraj čuli v visoki zbornici. (Dobro, dobro! na desnici.) Lotimo se torej z združenimi močmi rešitve te hvaležne naloge; in če se nam z božjo pomočjo konečno posreči, postavljeno nalogo srečno rešiti, tedaj se v Avstrijo zopet vrne notranji mir, tedaj nam bodo iz polnega srca radostno nasproti klicali vsi narodi, brez razločka, ali Nemec ali Čeh, ali Poljak ali Rusin, ali Italijan ali Slovenec, ali Hrvat ali Rumunec, tedaj se vrnemo z zavestjo domov, da smo storili delo, katero je naši ljubljeni Avstriji v slavo, našemu vzvišenemu vladarju v zadovoljstvo, našim narodom v blagor, možem pa, kateri so to storili, vsem brez razločka stranke in narodnosti, vselej v čast.“ Govor je bil zelo obširen in desnica je opetovano odobraval govornikove besede ter mu ploskala.

Dr. Schaup se je po znani navadi zaletaval v zdanji vladni zistem in v vlado, oponašajoč jej, da je zapustila pota „ministerstva nad strankami“ ter da je sovražna Nemcem. Njegove fraze bile so uže prenavadne in preobrabljene, zbornica se je malo brigala za njegov govor in niti najiskrenjši pristaši mu niso ploskali.

Mnogo odobravan bil je govor naslednjega govornika večine, grofa Dzieduszyckega; govoril je zmerno in stvarno ter pojasnjeval svoje federalistično stališče.

Govorila sta na to še dva govornika, nemškopemski pesnik Svoboda in Heinrich. Svoboda govoril je po Knotzovi maniri, zaletaval se je z uže obrabljenimi vsakdanjimi frazami v zdanjo vlado. Njegov govor ni niti pri njegovih pristaših našel občudovalcev.

Poslanec Heinrich pojasnjeval je z živimi besedami razmere v Česki. Čehi pridobili so v

Heinrichu, zastopniku „Wirtschaftspartei“ v Česki, zelo zgovornega in nadarjenega zagovornika, kateri umeje z brezozirnostjo kosati nasprotnika. Desnica mu je neprestano ploskala, levica pa razjarjeno sikala.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Včeraj imeli sta obe zbornici državnega zbora sejo. V gospodski zbornici bil je na dnevnem redu zakon o nabiranju vojaških novincev in provizorni budget. V poslanski zbornici govorila sta glavna govornika. Prvi govoril je Plener ter očitil ministerskemu predsedniku, da je Knotzove besede gledé vojne napačno zasukal. Na to je omenjal narodnostni prepir v Avstriji ter razmere v Česki. — Državni zbor se najbrže prihodnji teden preloži.

V zagrebškem prvem volilnem okraju ima se vršiti volitev jednega poslanca. Narodna stranka postavila je Krestića kot kandidata, kateri bode baje tudi gotovo izvoljen. — Pri zagrebškem sodišči vršijo se skrbno preiskavanja zaradi slednjih skandalov v saboru. Zasišujejo se razne priče in zatožena poslanca Starčević in Grzanić.

Tuje dežele.

Bolgarski odgovor na kolektivno noto poslanikov pravi: „Bolgarska vlada se zavezuje na formalen način, da ne bode agitacij v sosednih deželah, kjer so zdaj bolgarske čete, trpela, niti jih izzivala. Rumelijske čete so kakor one iz kneževine pod direktnim vrhovnim poveljstvom kneževim. Razni poveljniki oddelkov odgovorni so za vsako dejanje, katero bi moglo nevarnost povzročiti v sosednih pokrajinah, in zapretene so jim najstrožje kazni. Na mejah se ne bodo zbirale čete, marveč pustí se samo potrebno število, da se vzdrži varnost... Bolgarska vlada je vlastem hvaležna za blagovoljno mišljenje ter izreka nadejo, da bodo vlasti prošnjo za intervencijo pri sultanu ugodno sprejele, da se tako izpolni vroča želja prebivalstva. Tako se more, mestu da bi se z ločitvijo bratskih dežel stabilnost spravila v nevarnost, z združenjem njen temelj utrditi.“

Bolgarski knez umaknil se je uže iz Plovdiva v Sredec. Po vsej deželi vlada mir in nikjer ni najmanjšega nereda, vse željno pričakuje končne odločitve vlastij.

Grška vlada poročila je kabinetom, da bi združenje vzhodne Rumelije z Bolgarijo kršil berolinsko pogodbo ter bi uničil ravnotežje med Balkanskimi državami; Grčija prišla bi tako v nevarnost, da se pogubi. Grčija želi odkritosrčno miru, a ne bilo bi pošteno od nje zahtevati, naj ostane mirna in ravnodušna nasproti dogodkom, kateri so nevarni njenim vitalnim interesom.

Prokleta!

Roman. Spisal Emile Richebourg; po E. Vacanovi predelavi prosto poslovenil Janko Leban.)

(Dalje.)

Hiša v Asnières-u je bila ta dan prijazniša nego li navadno. Solnce je sijalo skozi odprta okna va-njo.

Lavra in Lucijan Luranne čakala sta v priličnem salonu.

Lavra je bila po zunanem mirna in vesela; v notranjem pa zelo nemirna. Zanašala se je pa na ljubosumnost in naglo jezo grofovo. Kolikor grozniši bi bil konec, toliko boljše za njen srd, za njeno maščevalnost!

„Če bi pa ne prišla!“

Tudi Lucijan je bil poln nemira in hrepenjenja. Imel je zopet videti in govoriti z njo, ki je bila vsa ljubezen njegovega srca! Udarila je ura tri.

„Če bi pa ne prišla!“ de je Lucijan.

Lavra je vstajala vsak hip ter hodila k oknu gledat in poslušat.

Naposled zaškriplje lahka stopinja na pesku vrtni poti.

Lavra se nagne skozi okno ter pogleda. „Ona je!“ klikne.

Mladenč vstane hitro, njegovo oko je žarelo, njegov obraz se svetil od veselja.

Lavra odpre salonska vrata, in grofinja vstopi drhteč, jedva po konci se vzdržujoč.

„Vi ste prišli!“ jekne Lucijan, hiteč jej naproti. „O hvala, hvala vam!“

Grofinjo je ganotje premoglo in spustila se je na naslonjač.

Lavra je stala na vratih ter je oba pogledavala kruto nasmehljajoč se.

Mladi mož poklekne pred Valentino.

„Pogledati hočem, če so vrtna vrata dobro zatorjena“, de je Lavra.

In zmuzne se, pustivši salonska vrata na pol odprta. Tekla je v istini k vrtnim vratom, pa le, da bi ja odprla. Potem se skrije za jasminov grm ter čaka.

„Ker je prišla grofinja, izvestno pride tudi grof“, mislila si je.

Lucijan je prijel bil grofinjo za roko, katero prične poljubovati. Valentina je bila povescila glavo in jedva si je upala, pogledavati ga.

„Tedaj ste vendar prišli!“ jeclja mladenič. „Za-me ste prenesli to žrtvo navzlic temu, da so vam povedali, da vas še zmerom ljubim, strastno ljubim! Kako sladko tolažilo! Kako sem lahko ponesen na ta dokaz zaupanja in sočutja! Dokler bom živ, ne pozabim blaženega tega trenutka, zakaj on mi spričuje, da mi niste popolnoma hladni ter da občuti blago vaše srce sožaljenje zaradi mojega gorja. Misel le-ta dajala mi bode moči za daljno življenje.“

„Imejte usmiljenje ter mi ne govorite o minolosti!“ zašepeče Valentina.

„Ali naj tedaj molčim?“

„Gospod Luranne“, nadaljuje grofinja, „pametno ni bilo, da sem sim prišla. Če sem pa vendar to storila, zgodilo se je le iz razloga, da vam povem, da me nemate več iskati. Izogibajte se me, meni in sebi na ljubo! Najmanjša nepremišljena besedica bi me mogla pred mojim soprogom kompromitovati ter potem bi se srdil na vas!“

„Jaz, da bi vas kompromitoval?“ zakriči mladenič v grenkej iznenadi. „In to lahko verjamete o meni?“

Dopisi.

Iz Trsta, 21. oktobra. (Povodenj.) V torek dopoludne, kakor poroča „Ed.“, bila je v Trstu prava pravcata povodenj, kakeršne ne pomnijo niti stari ljudje. Deževalo je prav močno in deževati je moralo tudi na Krasu, kajti tudi čez okoliške hribe so proti mestu privalile cele reke vode, ulice Stadion, Acquedotto, Coroneo, Media in še več drugih so bile vse pod vodo, vozje niso mogli po njih voziti, v javnih vrtih je povodenj napravila veliko škodo, v ljudski šoli v ulici Giulia niso mogli otroci zaradi vode dve uri iz šole, pod Verdeljo bi bila neka stara žena kmalu utonila; na trgu stare mitnice je voda stala meter visoko, trg pred železnično postajo je bil po polnem pod vodo, močni fakini so ljudi nosili na ramah iz kolodvora in na kolodvor. Škode je bilo povsod dosti; ali največjo škodo je povodenj napravila v Rojanu. Tam se je bila napravila nova velika reka, ki je poplavlila vse hiše pod Boletovim hribom in vse one hiše močno poškodovala; voda je bila tolika, da je skoro napolnila Rojanki velik obok pod železnico in od tam prišla v novo luk, kjer je vse poplavlila; vse hiše poleg železnice so bile v pritličji polne vode, dva voza sena so morali pustiti v vodi, da so le še konje rešili; nekega moža, ki je šel z Opčin v Trst, našli so nekda blizu mrtvega; nekega okoličana bi bila povodenj, ki je naglo došla, kakor blisk, pokončala, da ga ni rešil nek vojak iz trdnjave Krešič nad Greto; dve deklici ste bili nekda uže pod vodo in le pogum nekaterih Rojančanov ju je rešil gotove smrti; hiši št. 37 in 53 v Greti je povodenj skoro da porušila, nevarnost je velika da se posujeti. — Tudi je obžalovati žrtev; nek 12letni šolar je skoro gotovo utonil poleg Rojana, ker ga ne morejo več najti, tudi se je v Rojanu ena hiša posula. — Železna cesta je bila pretrgana nad Barokovljani; morali so poslati iz Trsta naproti posebne vlake in pasažerji so morali nekoliko časa peš hoditi, da so prišli do pomočnega vlaka. — Škoda je velika; uboga okolica je uže drugokrat ali tretjkrat letos udarjena.

Bode baš treba, da se kaj stori za okoličane ne le v Trstu, temveč tudi med drugimi brati. — V torek po noči je strašno grmelo in treskalo, potem pa je bila ploha, naposled pa gosta sodra, sploh čudno vreme; sliši se o nadaljnjih škodah in nesrečah.

Razne vesti.

(Največji kanon.) Pred nekoliko leti so v dunajskem arsenalu začeli delati 28 centimeterski kanon, namenjen za puljsko trdnjavo. Kanon je bil narejen iz najboljšega jeklenega bronu in stal četrto milijona goldinarjev. Ko je bil dodelan, peljali so ga na Steinfeldsko pustinja, da ga poskusijo. Poskušnje so presegale vsako pričakovanje. Pri petem strelu pa so

„Kaj ne, kar ste žugali, zgodilo se je le v razdraženosti?“

„Valentina... o odpustite... gospa grofinja, jaz vas ne umejem, kaj mislite.“

„Hoteli ste priti v Bussières-ovo palačo, s silo dreti do mene in mojega soproga celó pozvati na dvoboj!“

Mladi mož je bil ves osupnen.

„Da sem imel take namene, bil bi gotovo znorel!“ zavpije. „Jaz, ki vas visoko častim, jaz, ki bi življenje rad dal za vas, da vam prihranim le trenotek trpenja, jaz naj bi bil mislil na to, da bi vam uničil mir, razdril srečo!... O, bil bi malopridnik, mehkužnež!“

„Moj Bog, moj Bog!“ zakriči grofinja vsa iz sebe. „Zdaj sama ne razumem več.“

In zakrila si je žareče svoje čelo z rokama. „Če vam je kdo kaj tacega povedal, lagel je, goljufal vas! To vam prisezam!“ dostavi Lucijan.

Grofinja ostrmi ter vstane. Pričela je slutiti resnico.

„Nastavili so mi past!“ zadušno zamomlja.

„Past; a čemu, čemu?“

pozabili na zaklopnično ploščo, vsled česar se je kanon pokvaril. Velikan leži na Steinfeldski pustinji med dvema prašnicami. Prihodnje leto ga začno popravljati. Vaga 136 ton (2710 starih centov), cev je 4 sežnje dolga in na najdebelejšem mestu 2 sežnja visoka. Za prevožno tega velikana so morali napraviti poseben voz. Ko se popravi, poskusijo ga zopet, potem pa odpeljejo v Pulj.

(Nova drevesna bolezen.) Kakor se poroča iz Joniških otokov, lotila se je tam oljkinih dreves do sedaj nepoznata bolezen, katera preti pripraviti ondotno prebivalstvo v največjo revščino in stisko. Drevo začne postajati na jedenkrat črno in je čez nekoliko časa videti, kakor bi bilo hudó od dima okajeno. Deblo, veje in celó listje pokrije se z neko črno, precej debelo skorjo. Najbrž je to kaka goba, ki obraste vse dele drevesa. Tako drevo ne rodi več in kmalu mrgoli po njem vse polno majhnih živalic, dokler se ne posuši popolnoma. V Epiru pa preti ravno ta bolezen popolnoma uničiti citronovo drevo.

(Zanimljiva sodnijska obravnava.) V Gothi bode se pred tamošnjim sodiščem v kratkem razsodilo: jeli moževa čast žaljena, če ga deklica poljubi brez njegove volje? Nekemu tamošnjemu bogatinu pritisnila je v gostilni natakariča brez njegove volje na lice poljub. To zvedela je njegova „boljša“ zakonska polovica in grozne pridige je moral prečuti, zaradi tega je vložil proti „ljubeznivi“ natakariči tožbo zaradi žaljenja časti.

Domače stvari.

(C. kr. kranjska kmetijska družba) bode 31. dne oktobra t. l. dopoludne ob 9. uri v Kranji na dvorišči gostilnice „pri Žumri“ 5 plemenskih juncev pingavskega rodu prodajala. Ti junci se bodo postavili posamezno na prodaj za polovico tiste cene, za katero jih družba kmetijska kupi in se vsak prodá tistemu, kdor največ za-nj dá proti temu, da ga 1.) koj plača in 2.) se s pismom zaveže, ga najmanj dve leti za pleme obdržati, zato se k tej dražbi pripuščajo samo kranjski živinorejci.

(Premije za napravo najboljših sadnih sušilnic) dobili so vsled odloka slavnega c. kr. kmetijskega ministerstva št. 11575 z dné 24. septembra t. l. sledeči gospodje: Lorenc Mencinger, župnik na Golem; Leopold Dekleva, posestnik v Bujah, in Andrej Staré, posestnik v Bitinjah.

(Povišanje oficirskih plač.) Ogerski list poroča, da se s 1. januarjem 1886 počenši plača častnikom, nadčastnikom in stotnikom II. vrste pri vkupni vojni poviša mesečno za 10 gld. Tudi se poviša stanarina častnikom v glavnem mestu na letno za 117 gld., v provinciji pa primerno tamošnjim razmeram. Zboljšanje plače in povišanje stanarine se je uže vzelo v budget vkupnega ministra, tako da bodo delegacije imele priliko, o tej zadevi se izreči.

(Nov tržni vlak) vozi od včeraj počenši vsak tržni dan iz Lesec v Ljubljano. Iz Lesec od-

pelje vsako sredo in vsako soboto ob 5. uri 40 minut zjutraj, iz Radovljice ob 5. uri 47 minut, iz Podnarta ob 6. uri 8 minut, iz Kranja ob 6. uri 27 minut, iz Loke ob 6. uri 47 minut, iz Medvod ob 7. uri 5 minut, iz Vižmarij (Šent-Vida) ob 7. uri 17 minut in pride v Ljubljano na južni kolodvor ob 7. uri 30 minut zjutraj.

(Pretep.) Z Vrhuške poroča se nam z dne 19. oktobra: Sinoči sta se sprijela fanta Matej Kavčič, hlapec v Drenovi Gorici, in posestnika sin Ivan Gorjanc. Prvi sunil je zadnjega z nožem v prsi tako nevarno, da bo ta težko okrevl. Zločinca je žandarmerija uže prišla.

(Poskušen samomor.) Iz Trsta se poroča: Mladi carinski uradnik, nek G. Z. rodoma iz Čresa, se je v nedeljo opoludne z revolverjem v srce ustrelil na postelji svoje sobe v ulici S. Francesco št. 8. Gospodinja gospa Engelhardt, ko je slišala pok, hitro je tekla v sobo in mladeniča našla še z revolverjem v roki močno krvavečega; rana je nekda nevarna, ali upanje je, da se samomorilec, ki je nekda iz jako dobre družine, še ozdravi. Uzroki so neznani.

Statistični podatki.

Zdravstveno osebje na Kranjskem v letu 1884.

Iz poročila o zdravstvenem osebju v letu 1884 povzamemo, da je bilo vseh zdravnikov 86, in sicer 44 doktorjev medicine in 42 ranocelnikov. Izmed doktorjev medicine bilo je 17 nameščenih od države, 19 od dežele, okrajev, občin ali korporacij in 8 bilo je nenameščenih.

Izmed 44 doktorjev medicine bilo je 41 doktorjev kirurgije, 8 zdravnikov za oči, 1 živinozdravnik in 28 porodničarjev. Opomniti treba, da se je jeden in isti doktor, ako pripada večim naštetim vrstam, tudi večkrat štel.

Od 42 ranocelnikov bili so vsi razen 6 nenamešчени, v službi dežele, občin, korporacij itd.

Živinozdravnikov bilo je 11, konjskih zdravnikov 3 in 332 babice.

Na 10886 stanovnikov pride jeden doktor medicine, na blizo toliko stanovnikov jeden ranocelnik in na 5569 stanovnikov jeden zdravnik sploh.

Po raznih političnih okrajih kaže ta razvrstitev to-le podoba:

	doktorji medicine	rano- celniki	živino- zdravniki	babice
Mesto Ljubljana	19	5	3	40
Okraj Postojina	3	2	1	32
Kočevje	1	4	1	23
Krško	3	3	1	25
Kranj	4	4	3	40
Ljubljana okolica	2	3	—	32
Litija	1	4	—	20
Logatec	4	2	—	28
Radovljica	1	5	—	23
Novo Mesto	2	6	1	20
Kamenik	3	2	—	33
Črnomelj	1	2	1	16

Nesrečni mladi mož zamolklo zakriči ter pade pred nogami grofovimi na tla.

A tudi grofinja obupno vikne, stopi korak nazaj ter se isto tako zgrudi onesveščena na tla.

„Jaz sem se maščeval!“ zamomlja grof pogledavši žrtvo.

Na to vrže morilno orožje skozi okno na vrt.

To storivši skoči k svoji soprogi, vzdigne jo z obema rokama ter jo nese, stopajoč po krvi Lucijanovi, iz salona na vrt, in od tñ k vozu, čegar gospodar je baš živo se razgovarjal z drugim kočijažem.

Ko moža ogledata grofa z omedlelo gospo, utihneta ter se prestrašeno pogledata.

Gospod Bussières položi nezavedno svojo soprogo v voz, vsede se poleg nje ter ukaže vozniku, naj zopet odpelje v Pariz.

Mož je godrnjal na kozo lezoč: „Strel, onesveščena ženska, druga dama, katera uhaja, čudno, čudno!...“

Še enkrat pogleda družega kočijaža ter požene. Zaostali kočijaž je bil oni, ki je pripeljal Lavro in Luranne-a.

(Dalje prihodnjič.)

Razmeroma največ zdravstvenega osebja je v Ljubljani, najmanj v političnem okraju ljubljanska okolica, kar se vidi umevno iz tega vzroka, ker mnogo prebivalcev tega okraja išče zdravniške pomoči v Ljubljani, kjer je vrhu tega tudi še deželna bolnica.

Mesto Ljubljana zavzema po poročilu statistične centralne komisije, kar zadeva razmerje med prebivalstvom in zdravniki, med 32 naštetimi mesti z lastnim statutom 16. vrsto. V prvi vrsti stoji Inomost, Beč še-le v četrti, v zadnji vrsti Rovinj. Ako se prisporodi razmerje prebivalstva z zdravniki v obče na Kranjskem z drugimi kronovinami, tedaj vidimo, da je v tem oziru Kranjska razen Galicije in Bukovine naj na slabšem.

Javnih apotek je bilo na vsem Kranjskem 20, in je tudi v tem oziru Kranjska razen Galicije in Bukovine najzadnje, kajti na 24 000 stanovnikov pride jedna lekarna, na Spodnje-Avstrijskem pa uže skoro na 10 000 prebivalcev in tudi v Dalmaciji uže blizo na 12 000.

V Ljubljani je 5 javnih lekarn, v Postojini 2, v Kranji 2, po ostalih političnih okrajih po jedna. Domaćih lekarn je 32, in sicer 24 pri ranocelnikih, 6 pri doktorjih medicine in 2 od verskih zadrug. — c.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Carigrad, 22. oktobra. Turčija poslala je vlastem okrožnico, v kateri predlaga, naj se v Carigradu snide konferenca, katera bi se imela baviti samo z vzhodnorumelijskim vprašanjem. — Bolgarski zastopnik naznanil je včeraj poslanikom, da srbski kralj ni le sprejema posebne bolgarske komisije odbil, marveč zaukazal, naj gredo čete dalje proti bolgarski meji.

Brunšvik, 21. oktobra. Deželni zbor izvolil je jednoglasno pruskega princa Albrehta vladarjem. Navzočni so bili vsi poslanci.

Sredec, 21. oktobra. Položaj je nespremenjen; od arbske meje se nič novega ne poroča.

Atene, 21. oktobra. „Agence Havas“ poroča, da bi Grčija, če bi se morala razorožiti, zahtevala garancije proti bolgarskim poskusom in odškodnino za troške, izdane za vojno.

Kodanj, 21. oktobra. Ko se je ministerski predsednik Estrup popoldne vračal v svoje stanovanje, ustrelil je nanj mlad mož, baje tipograf, a ga ni zadel. Napadalca so takoj prijeli.

Schwyz, 21. oktobra. Včeraj popoldne skočil je na železnici Arth-Rigi vlak iz tira; vlakov vodja in kurjač sta hudo poškodovana. Izmed 20 potovalcev so štirje poškodovani. Vsi potovalci so bili Švicarji.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 22. oktobra.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	81.90
„ „ „ srebri	82.30
Zlata renta	108.60
5% avstr. renta	98.30
Delnice narodne banke	861. —
Kreditne delnice	282.90
London 10 lir sterling	125.10
20 frankovec	9.95
Cekini c. kr.	5.93
100 drž. mark	61.50

Uradni glasnik

z dne 22. oktobra.

Razpisane službe: Mesto upravitelja občinskega redarstva v Špljetu; 600 gld. letne plače, obuvalo in stražarske nagrade. Prošnjik ne sme biti nad 40 let star, vdovec ali neoženjen, znanje hrvatskega in italijanskega jezika in zaveže se, ostati 3 leta v službi. Prošnje naj se vpošiljajo občinskemu upravitelstvu v Špljetu.

Naprava novih zemlj. knjig: Pri c. kr. mestni deleg. sodnji v Ljubljani za katastersko občino Studenec; poizvedbe dne 5. novembra. Pri c. kr. okr. sodnji v Kranjski Gori za katastersko občino Bela Peč; poizvedbe dne 27. oktobra. — Pri c. kr. okr. sodnji v Kamniku za katastralno občino Hrbe; poizvedbe dne 27., 28., 29., 30. in 31. oktobra in 2. in 3. novembra t. l. — Pri c. kr. okr. sodišči v Senožečah za katastralno občino Landol in Šmihel; poizvedbe dne 28. oktobra. — Pri c. kr. mestni deleg. sodnji v Novem Mestu za davčno občino Gaberje; poizvedbe dne 28. oktobra t. l.

Dražbe: V Ljubljani polovica hiše Henrika Reichmanna (6000 gld.) dne 9. novembra, 7. decembra in 11. januarja 1886 l. — V Kočevji posestvo Jos. Röhla iz Zeleč (1880 gld.) dne 4. novembra. — V Idriji premič-

nine (specerijsko in kramarsko blago, hišna oprava, obleka itd.) Iv. Schmidmajerja (3119 gld. 63 kr.) dne 5. novembra. — V Postojini posestvo Jos. Penkota iz Nadanjega Sela (3950 gld.) dne 20. oktobra.

Tuji.

Dne 19. oktobra.

Pri Mallé: Ortner, trgovec, iz Monakovega. — Fruchter, Steiner, Köllner, Brodmann, Atlas in Hofner, trgovci, in pl. Raab, vdova poš. tajnika, z Dunaja. — Beschofsky, trgovec, iz Linca. — Bučar, c. kr. sodnijski pristav, iz Črnomlja.

Pri Slonu: Knežinja Oettingen-Larisch; Krippner, nadinžen.; Stein in Deuch, potovalca, z Dunaja. — Taray in Abeles iz Budimpešte. — Tabor pater Rupert, duhovnik kapuc. reda, z Reke.

Pri Bavarskem dvoru: Pelnar z Dunaja. — Jukoš, steklar, iz Okorskega. — Lautner iz Logatca.

Pri Južnem kolodvoru: Muckenhuber, trgovec, iz Oberwöltsa. — Mayer, c. kr. avskultant, iz Kranja.

Pri Avstr. carji: Perhavec iz Ljubljane.

Pri Virantu: Gandini, c. kr. sodn. pristav, iz Žužemberka. — Circey, trgovec, in Kocian, krčmarica, iz Zagreba. — Kren iz Vel. Lašič. — Svoboda, iz Celja.

Tržne cene.

V Ljubljani, 21. oktobra.

Hektoliter banaške pšenice velja 7 gld. 18 kr., domače 6 gld. 50 kr.; reš 5 gld. 36 kr.; ječmen 4 gld. 55 kr.; oves 2 gld. 92 kr.; ajda 4 gld. 26 kr.; proso 5 gld. 36 kr.; turšica 5 gld. 40 kr.; 100 kilogramov krompirja 2 gld. 50 kr.; leča hektol. po 8 gld. — kr., bob 8 gld., fižol 8 gld. 50 kr. — Goveja mast kilo po 90 kr., salo po 80 kr., špeh po 54 kr., prekajen pa 66 kr., maslo (sirovo) 84 kr., jajce 2 1/2 kr.; liter mleka 8 kr., kilo govejega mesa 64 kr., telečjega 62 kr., svinjsko 60 kr., drobnjsko po 35 kr., — Piške po 45 kr., golob 18 kr.; 100 kilo sena 1 gld. 87 kr., slame 1 gld. 78 kr. Seženj trdih drv 7 gld. 60 kr.; mehkih 5 gld. 50 kr. — Vino, rudeče, 100 litrov (v skladišči) 24 gld., belo 20 gld.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nobo	Mo-krina v mm
21. oktobr.	7. zjutraj	728.78	7.8	svzh. sr.	dež	1.2
	2. pop.	731.05	6.6	„	obl.	dež
	9. zvečer	732.43	6.4	„	„	dež

Za prihodnje leto 1886.

V zalogi

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani

je izšla:

Slovenska

Pratika

za navadno leto 1886.

Cena eni Pratik 13 kr. — Razpečevalcem dajemo našo Pratiko jako cenejšo.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bambergu v Ljubljani

se dobivajo vedno vse

knjige družbe sv. Mohora

in tudi sledeče knjige:

Abecednik za slovenske ljudske šole. Sestavila A. Razinger in A. Zumer. 20 kr.

Abecednik slovensko-nemški. Sestavila A. Razinger in A. Zumer. 25 kr.

Brezovnik, šaljivi Slovenec, 60 kr., vezano 70 kr.

Celestina J., Aritmetika za nižje gimnazije, I. del, vezana 1 gld. 30 kr.; II. del, vezana 1 gld. 10 kr.

Celestina J., Geometrija za nižje gimnazije, I. del, vezana 70 kr.; II. del, vezana 80 kr.

Cimperman, Pesni, 60 kr.

Dimitz A., Habsburžani v deželi kranjske 1282 do 1882. Slavnosten spis, na svetlo dal kranjski deželni odbor. 4 gld.

Filipovič, Kraljevič Marko u narodnih pjesmah. 90 kr.

Gregorčič, poezije, drugi pomn. natis, 1 gld. 20 kr., elegantno vezano z zlatim obrezkom 2 gld.

Hrovat P. Florentin, kranjska mesta s petimi podobami. 60 kr.

Janežič A., Slovensko-nemški slovar. 2 gld. 20 kr., vezan 2 gld. 70 kr.

Jenko Ivan, Pesmi, 1 gld.

Jesenko Janez, Avstrijsko-ogerska monarhija. — Domovinoznanstvo za četrti razred srednjih šol. 45 kr.

Jurčič Josip, Zbrani spisi, I. zvezek 1 gld., II. zvezek 70 kr., III. zvezek 70 kr., IV. zvezek 70 kr. V. zvezek 70 kr.; v krasnih platnicah vezan vsak zvezek 50 kr. več.

Kačič-Mišič, Razgovor ugodni naroda slovinsk. 1 gld. 20 kr.

Kermavner V., Vadbe v skladnji latinski, vezane 1 gld.

Klač, Lehrgang der kroatischen Sprache, I., II. Theil sammt Schlüssel. 1 gld. 52 kr.

— Kroatischer Dolmetscher, 60 kr.

Knjižnica slovenske mladine:

I. zvezek: **Tomšič Ivan,** Dragoljubci, 30 kr.

II. „ **Peter** rokodelčič, 36 kr.

III. „ **Cigler Janez,** Sreča v nesreči, 35 kr.

Kobler A., Zgodovina Sorške in Preške fare, 30 kr.

Kosec, Krščansko-katoliško pravoslovje, 1 gld. 20 kr.

Lavtar L., Občna aritmetika za učiteljske. Cena vezane knjige 1 gld. 20 kr.

Lesar A., Liturgika ali sveti obredi pri vnanji službi božji. Vezana 1 gld. 20 kr.

Majar H., Odkritje Amerike, trdo vezano 1 gld. 60 kr.

Padar, Zakon in žena, 40 kr.

Postave in ukazi za kranjsko ljudsko šolstvo. 1 gld. 50 kr.

Praprotnik, Mali šolski besednjak. 4. natis. Vezan 85 kr.

Razlag J. R., dr., Pesmarica, 60 kr., vez. 80 kr.

Rožek J. A., Latinsko-slovenski slovník. Vezan 2 gld. 70 kr.

Senekovič A., Fizika za nižje razrede srednjih šol. vezana 2 gld.

Šmid Kristof, Spisi. 3 zvezki po 40 kr.

Vošnjak L., dr., Poročilo o kmetijski enketi dne 17. in 18. aprila 1884 v Ljubljani, 50 kr.

Vraz Stanko, Izabrane pjesme, 1 gld. 80 kr., eleg. v platno vezane s zlatim obrezkom 3 gld.

Zapisnik hiš deželnega glavnega mesta ljubljanskega. Vezan 65 kr.

Zlatorog, Pravljica za mladino. 20 kr.

Znidaršič J., Nauk o desetnih (decimalnih) razlomkih pri računih z novo mero in vago. 60 kr.

V naši zalogi smo tudi na svetlo dali slovenske knjige s podobami za mladino, in sicer:

Pepelko, Snegulčica, Trnjevo rožico (4° velike) po 50 kr. Pravljice o:

Pepelki, Rudeči kapici in Obutem mačku (8° velike) po 25 kr.

O deželi lenuhov, Snegulčici, Pritlikovcu (Palček) in **Robinzonu** po 15 kr.

Samo ta mesec še

Budimpeštanske razstavine

srečke po 1 gld.

11 srečk 10 gld.

Glavni dobitek v gotovini

100.000 gld.

(15°) 6

Dalje 20.000 gld. 10.000 gld. 5000 gld. a. v. itd. 4000 dobitkov

Upravništvo razstavine loterije v Budimpešti, Andrassy-jeva ulica 43.